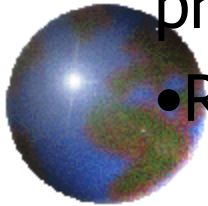

Historie migrace do ČR a aktuální výzvy

*Mgr. Eva Dohnalová
evadohnal@yahoo.com*

Historie migrace – Česká republika

- Do 90. let 20. století – převaha emigrace
  - Ekonomická emigrace, politický exil
- Situace po 2. světové válce – etnicky selektivní přistěhovalecká politika
- Rok 1945
  - vlna návratové imigrace vs. odsun Němců
  - Tzv. *úřední přesídlovací akce*:
  - zvýšení početnosti slovanského živlu
  - Osídlení prázdných pozic po vyhnaných Němcích – přes 2.820.000 vysídlených osob
  - *Mnichov měl být odčiněn a Československo vybudováno na zdravějším základu – bez národnostních menšin.* (Beneš 1946:232-297)

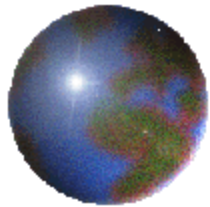
2 vlny poválečné migrace

1. Vlna 1945-1946

- Samovolná imigrace; repatriace osob vysídlených z důvodů války (vězni KT etc.) – kolem 64.000 osob

2. vlna 1947-50

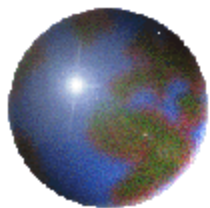
- Krajané z Volyně, Rumunska, Bulharska, i mimoevropských států (USA, Kanada, Argentina, Brazílie, Čína, Indie, Palestina etc.)

- Organizováno státem – úřední přesídlovací akce
  - Nárok na udělení občanství
  - Vypravování návratových transportů, shromažďovací střediska, vlastní usídlování
- Zákon č.75/1946 Sb., o přiznávání hospodářských a právních úlev krajanům vracejícím se do vlasti, zejména z Maďarska
- 1947 – starost o přistěhovalce soustředěna na ministerstvo sociální péče
  - Přístup kulturně asimilační - Očišťování v cizině zkomolených jmen
- Celkově se jednalo asi o 202.526 krajanů

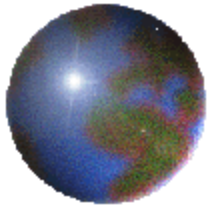
- 1948-1950: příchod asi 13.000 Řeků (politictí uprchlíci)
- Migrační vlna slovenských Romů
  - 1947 *Soupis „všech potulných cikánů a ostatních tuláků práce se štítících“* – 16.752 osob „cikánského původu“ v českých zemích

-Romská migrace – spontánní a v rámci politiky rozptylu

- 1948 – 1989: neexistence explicitní imigrační politiky
  - Komunistické režimy v podstatě nestojí o to, aby se tam někdo přistěhoval. Imigrační politiky by musela potvrzovat ideologii vlády. (Joppke 2005:11)
- Socialistická úprava azylu – reprodukce ideologie režimu
  - Čl. 33 Ústavy ČSSR z roku 1960: *právo na azyl poskytnuto těm, kteří byli pronásledováni z důvodů hájení zájmů pracujícího lidu, za účast na národně osvobozovacím boji, za vědeckou a uměleckou tvorbu nebo činnost na obranu míru.*
- Dočasná pracovní migrace omezena jen na země socialistického bloku
  - Bezvízový styk s většinou zemí socialistického bloku
  - 80. Léta – trvalý pobyt 28.000 cizinců, dlouhodobý pobyt 9.000 cizinců

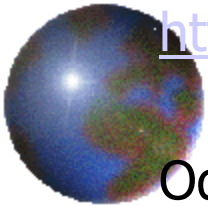
- Dočasná pracovní migrace v rámci RVHP
  - Socialistická „internacionální pomoc“
- Mezivládní dohody hlavně v 70.-80. letech
  - Občané Polska od 60. let
  - Vietnamská socialistická republika – od 50. let dohody o spolupráci
    - 1956 – „chrastavské děti“
    - maximum rok 1983: 27.100 osob

- Kuba, Mongolsko, Angola, Severní Korea, Laos, Kypr
- Rok 1990
  - 23.113 občanů Vietnamu, 3.790 občanů Polska, 274 občanů Mongolska, 101 občanů Kubu, 142 občanů Angoly
- Důsledná politika segregace
- Po roce 1989 mezinárodní dohody ukončeny a většina pracovníků se vrátila do zemí původu
  - Rok 1993: 1.110 občanů Vietnamu, 210 občanů Polska, 10 občanů Angoly

Migrace po roce 1989

Statistické údaje:

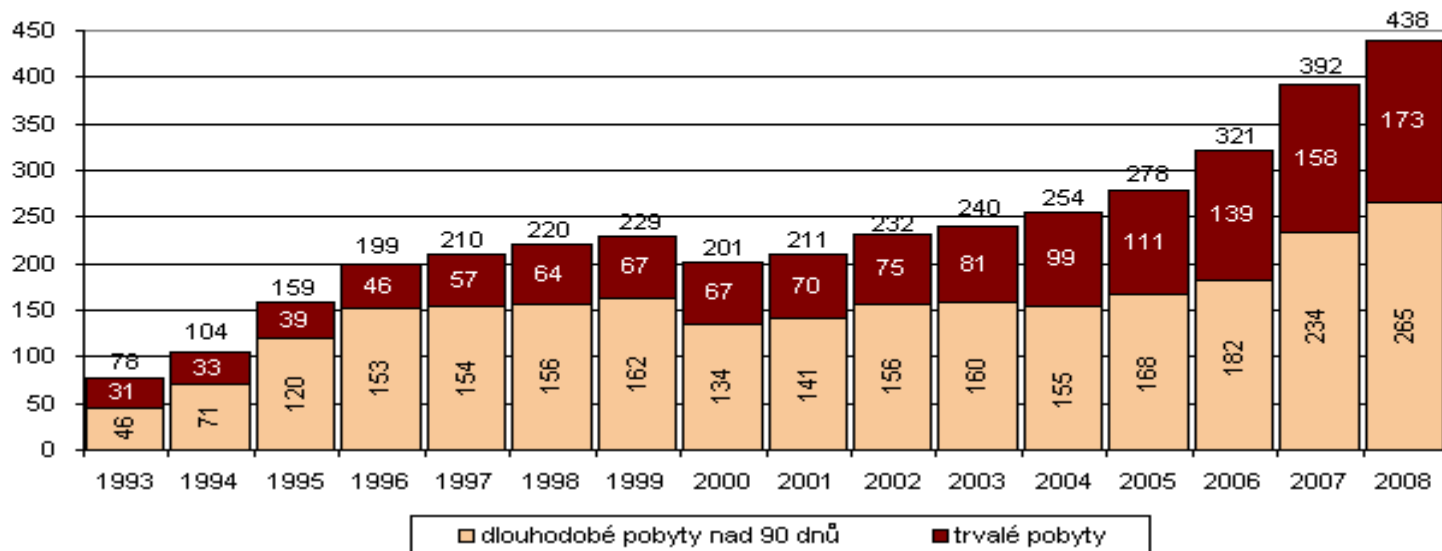
http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu

Od 90. Let v kontextu začleňování ČR do EU

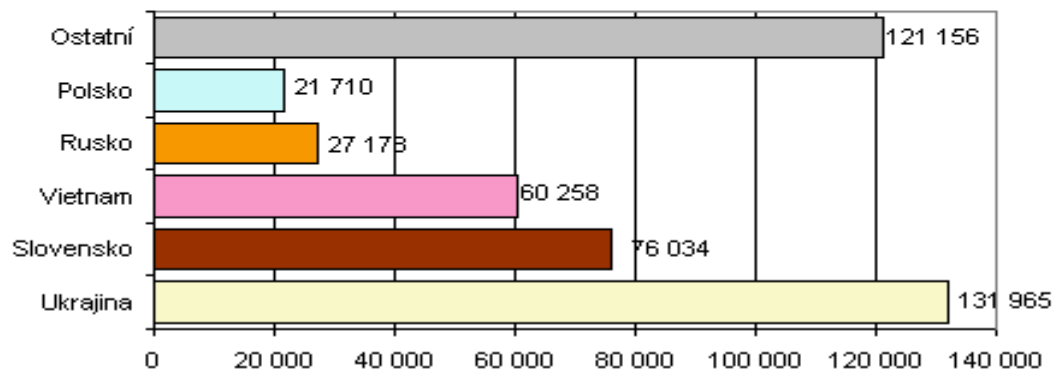
- 1.5.2004 – zvýšení atraktivity ČR coby cílové destinace
- EU formuluje společné rámce migračních politik
  - Azylová politika, vnější hranice, imigrační politika – agenda 1.pilíře EU
  - Lisabonská smlouva – počátek komunitarizace integračních politik

**Vývoj počtu cizinců s pobyty trvalými a dlouhodobými pobyty nad 90 dní v ČR
1993 - 2008 (31. 12.) - předběžné údaje (Pramen: ŘS CPMV ČR)**

Tisíce

**5 nejčetnějších státních občanství cizinců v ČR - k 31. 12. 2008
předběžné údaje (Pramen: ŘS CPMV ČR)**

Ethnic group, region of origin	Form of stay, type of work	Social and demographic structure, social relations	Range, regional pattern
Ukrainians	Work permits – individual, trade licences, illegally; manual work, auxiliary work; mainly construction but also industry (e.g. food-processing, textiles), agriculture	Poor; workers, young, males; frequent trips to mother country	Throughout the whole country, especially Prague, Central Bohemia, large cities
Vietnamese	Trade licences, illegally; small-scale market entrepreneurs/sellers; buying and selling clothes and electronics	Quasi-middle class	Throughout the whole country, especially western border zone – near Germany and Austria, large cities
Chinese	Illegally, via trade or entrepreneurial companies; representatives of firms in China and small businessmen; import, distribution (wholesale) and retail of clothes, shoes and light industrial goods	Strong kinship ties and regional social networks, relatively frequent trips to mother country	Prague
Slovaks	Permanent employment, seasonal work, daily circular migration within the border region; heavy industry (mining and metals), agriculture and forestry, construction, light industry and services – in intraland; manual and qualified labour force	Workers, variety of types and strategies	Ostrava, Karviná and the regions along the Slovak borders, Prague and middle Bohemia, but also other regions
Poles	Work permits – contracts; construction, heavy industry (metals, mining), textiles, agriculture and forestry	Workers	All the regions along the Polish border and middle Bohemia
North Americans	1) work permits, short-term stays; top managers, advisers, employees of transnational and international corporations; 2) “illegal”, business licences, university teachers, English language teachers, small entrepreneurs	1) Relatively affluent, highly educated and qualified, intellectual background 2) “variety of structures”	Prague
Western Europeans	Citizens of EU27 do not need work permits; top managers, advisers, employees of transnational and international corporations; 2) business licences, university teachers, teachers of “western” languages, small entrepreneurs	Relatively rich, highly educated and qualified, intellectual background 2) “variety of structures”	Prague, regions along German and Austrian borders

3 období migrační politiky

1.období 1990-1996

- ve znamení „laissez faire“, spontánní liberální porevoluční doba
- Propuštění mechanismu imigrační kontroly – možnost požádat o DP či TP na území ČR (
- Liberalismus tolerance – nikoliv přijetí, naturalizace obtížná
- Zákon č.498/1990 Sb., o uprchlících

✦Politika návratové migrace

Návrat emigrantů z dob komunistického režimu

- ✦Zvláštní restituční státoobčanské zákony (během totality odnětí státního občanství coby sankce)

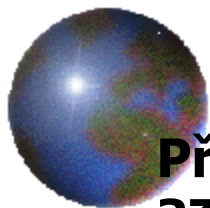
Návrat krajanů <http://www.mvcr.cz/migrace.aspx>

- ✦A) 1991-1993 státem podporovaný přesídlovací program českých krajanů z oblasti Černobylu
- ✦1812 krajanů, usnadněná naturalizace
- ✦B) 1994 – 2001 čeští Kazaši (cca 800 osob), 2007 (170 krajanů z Kazachstánu)
- ✦Reakce: tlak na zavedení etnicky selektivních přistěhovaleckých politik (zájem krajanů - Izrael, Německo)
- ✦Vláda – přijetí zásady: krajanům se nemá dostat pomoci jen na základě jejich etnického původu, nutný je stav ohrožení
- ✦Vybraná a ohrožená teritoria: Kazachstán, Uzbekistán, Rusko, Tádžikistán, Turkmenistán, Ázerbajdžán, Arménie, Gruzie, od r. 1996 Bosna a Hercegovina
- ✦Program probíhá na základě usnesení vlády, ne zákona

•2.období 1996 – 1999

- Zpřísnování cizineckých předpisů a praxe
- Důvody vnitřní:nezaměstnanost, obavy z ilegální migrace
- Důvody vnější: harmonizace s předpisy EU

-Drbohlav 1998: *Migrační politika ČR se vytvořila sama, a to díky postupné (plánované a realizované) integraci do západoevropských struktur.*

Přijetí značně restriktivního cizineckého zákona a nového azylového zákona – platnost od 1.1. 2000

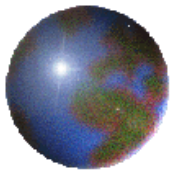
Zákon č.326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů

Všichni cizinci mohli po 10 letech požádat o TP

Zákon č.325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č.283/1991 Sb., o Policii České republiky

•3. Období 1999 – 2004

- počátky konceptualizace imigrační a integrační politiky
- Primát práva nad politikou
  - Prioritně jsou přijímány úpravy vynucené transpozicí práva ES/EU

2003 přijetí *Zásad politiky v oblasti migrace cizince*

<http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx>

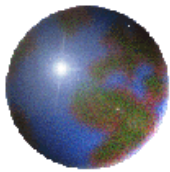
- Východisko pro vytvoření ucelené politiky státu pro oblast imigrace
- Zdůraznění řídicí role státu
- Širší spolupráce státu s kraji, obcemi, občanskou společností

Aktivní imigrační politika

- ⊕ MPSV – projekt nazvaný **Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků**
  - ⊕ start 2003
- ⊕ Rychlejší získání trvalého pobytu – 2,5 roku, 1,5 roku včetně rodinných příslušníků
- ⊕ Určen specifickým cílovým skupinám
- ⊕ Bodové schéma (kanadský model)

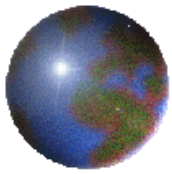
<http://imigracecz.org/?lang=cz&article=media&mm=4411&full=true>

- ⊕ Kvóty se nedaří naplňovat
- ⊕ Portál MPSV www.praceprocizince.cz
- ⊕ Ke dni 1.4.2010 v projektu 1698 účastníků (nejvíce Ukrajina, Rusko, Bulharsko, Bělorusko)

4. Období 2004 – nyní

- 1.5. 2004 CR členem EU
z tranzitní země cílovou
- 2006 trvalý pobyt po 5 letech
- 21.12. 2007 součást Schengenského prostoru
- 2009 Agenda trvalých pobytů převedena z PČR Ředitelství služby cizinecké policie na MV CR

- Projekt dobrovolných návratů (AVR) – řešení krize
- MV ČR ve spolupráci s IOM
  - Legálně pobývající cizinci (únor 2009- 15.12.2009)
  - Nelegálně pobývající cizinci (září – prosinec 2009)
  - <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>

- 1.5.2010 jednotný vízový kodex

Zelené karty

Od 1.1. 2009 zaveden systém zelených karet („2 in 1“ – povolení k pobytu a k zaměstnání dohromady)

3 kategorie:

- A) VŠ kvalifikace, klíčový personál, až 3 roky
- B) Minimálně SOU, až 2 roky
- C) Ostatní – bez kvalifikace, až 2 roky – bez možnosti prodloužení

Centrální evidence volných pracovních míst pro držitele zelené karty http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zelka

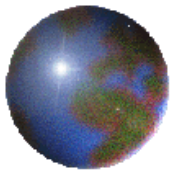
- Pouze pro příslušníky 12 zemí

<http://www.mvcr.cz/clanek/zelene-karty.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

- Do konce roku 2009 vydáno zelených karet cca 40 karet

Efektivita projektu spekulativní

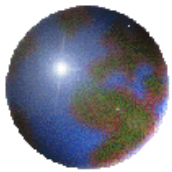
<http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2088093>

Integrační politiky

❖ 1.fáze 1990-1998

- ❖ Pouze dílčí opatření zaměřená jen na specifické skupiny: uprchlíci, krajané
- ❖ Státní administrativa řešila hlavně otázky materiální pomoci – technicko – organizační stránku věci
- ❖ Vznik integračních politik pro hlavní proud imigrantů podnítilo:
  - ❑ Uvědomění si, že podstatná část ekon.migrantů (Vietnamců, Rusů, Ukrajinců) zde zůstane
  - ❑ Ochota MV něco dělat
  - ❑ Rada Evropy – katalyzátor postupu přípravy
- ❖ Nicméně téměř žádné výstupy

2.fáze 1999-2003

Integrace v gesci MV – Komise MV pro integraci cizinců a vztahy mezi komunitami (úředníci, akademická obec, NNO s)

Formulace integračních strategií, opatření v jednotlivých resortech, podpora výzkumu, dotace pro NNO s, sdružení imigrantů

Výsledky smíšené

Některé resorty bezradné, opatření se nedařili formulovat a uskutečňovat

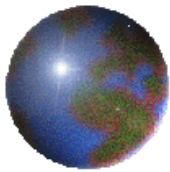
Okresní úřady – poradní orgány pro integraci cizinců od 2002 neexistují

1999 – Zásady koncepce integrace cizinců

<http://www.cizinci.cz/clanek.php?id=35&lg=1>

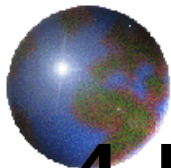
<http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>

2000 – Koncepce integrace cizinců

- ✦ Zásady – vliv dokumentů Rady Evropy (komunitaristické uchopení integrace)
- ✦ http://www.cizinci.cz/files/clanky/77/Zasady_vlady_integrace.pdf

- ✦ Koncepce – vliv dokumentů EU (Tampere 1999)
- ✦ Požadavek přiblížení postavení legálně a dlouhodobě usdlých cizinců právnímu postavení občanů
- ✦ Posun od multikulturní integrace komunit k občanské integraci jednotlivce
- ✦ !komunitaristickému diskurzu neodpovídala žádná opatření!

- ✦ **3.Fáze od 1.4. 2004**
- ✦ Agenda převedena pod MPSV
- ✦ Trend: posílení individuální a individualizované integrace jako záměrného a uvědomělého procesu – model integrační smlouvy
- ✦ Úsilí o vytvoření smysluplné koncepce vs. Absence implementačních kroků
- ✦ 2004 Analýza postavení cizinců dlouhodobě žijících v ČR (Ivan Gabal and com.)
- <http://www.cizinci.cz/files/clanky/16/analyza.pdf>
- ✦ <http://www.cizinci.cz/files/clanky/423/koncepce.pdf> (KIC 2006)

4. Fáze

- Srpen 2008 – hlavním koordinátorem Koncepce integrace opět MV ČR
- Zapojeno MPSV, MŠMT, MK, MPO, MMR, MF, Asociace krajů, NNO s, Akademie věd ČR

Zpráva o realizaci KIC v roce 2009

<http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=35>

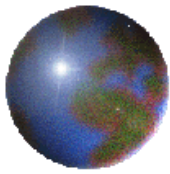
- 4 hlavní oblasti

- **Znalost českého jazyka**

- 1.1. 2009 zkouška z ČJ pro TP na úrovni A1 SERR
    - www.cestina-pro-cizince.cz

- **Orientace cizinců v české společnosti**

- www.cizinci.cz;
    - http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam

– **Ekonomická soběstačnost cizinců**

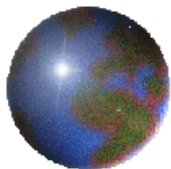
- 60 denní ochranná lhůta v případě ztráty zaměstnání ne vlastní vinou u DP (Zákon o pobytu cizinců 46 ods.9, písmeno b)
- Negativní dopad ekonomické krize (nejednoznačná kritéria při prodlužování víz a pobytu za účelem zaměstnání)
- Velké množství cizinců v semiregulerním postavení (neplnění účelu pobytu etc.)

– **Vztahy mezi cizinci a členy majoritní společnosti**

- Velké angažmá NNO s
- Zapojení cizineckých komunit

Vznik Center na podporu integrace od 2008

- ve všech krajských městech kromě Prahy
- <http://www.integracnicentra.cz/cz/>

Integrace azylantů

- Státní integrační program pro osoby s uděleným azylem a doplňkovou ochranou

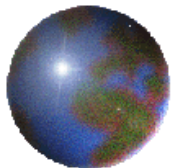
<http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Výuka českého jazyka (400 hodin individuál, 600 hodin ve skupině), od 2002 realizuje SOZE

- Bydlení (pouze azylanti)
  - Varianta 1 – byt ve vlastnictví obce
  - Varianta 2 – byt ve vlastnictví právnické nebo fyzické osoby, úhrada nájemného

Podíl jednotlivých variant zajištění bydlení a celkový počet uvolněných státních prostředků v období 2004 – 2008

Rok	IB	var. I.	var. II	var. III	Osoby	prostředky v Kč
2004	38	38	2	0	113	14 816 250,-
2005	40	33	7	0	102	13 482 407,-
2006	55	38	16	4	131	15 699 781,-
2007	50	22	21	6	147	11 922 244,-
2008	47	14	33	zrušena	119	8 836 342,-

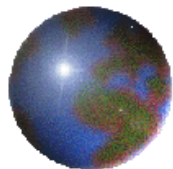
- Pomoc při vstupu na trh práce
  - Individuální akční plán pro azylanty ÚP
  - Nabídky rekvalifikačních kurzů

Státní občanství

- Zákon č. 40/1993 Sb. O nabývání a pozbývání státního občanství ČR
- Nejčastěji: Ukrajina, Kazachstán, Rumunsko, RF, Polsko, Vietnam
- Udělení státního občanství ČR

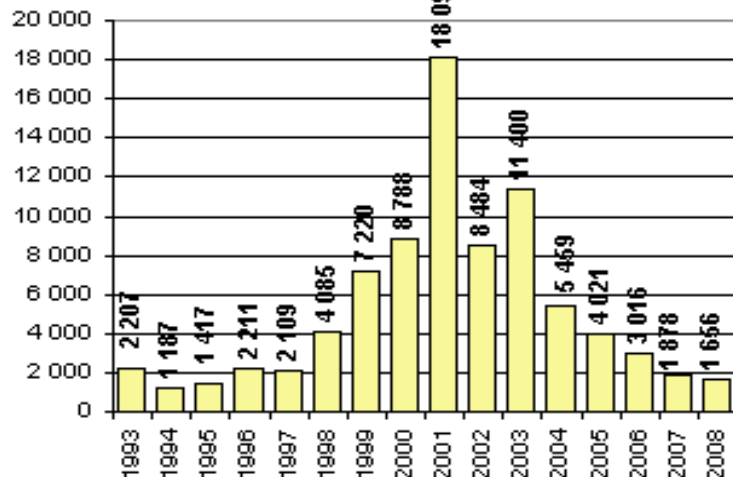
Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Cizincům uděleno státní občanství ČR	1 031	1 059	1 121	1 150	1 287	1 495	1 177	1 355	1 027	1 087

Poznámka: Údaje uvedené v tabulce nezahnují občany Slovenské republiky

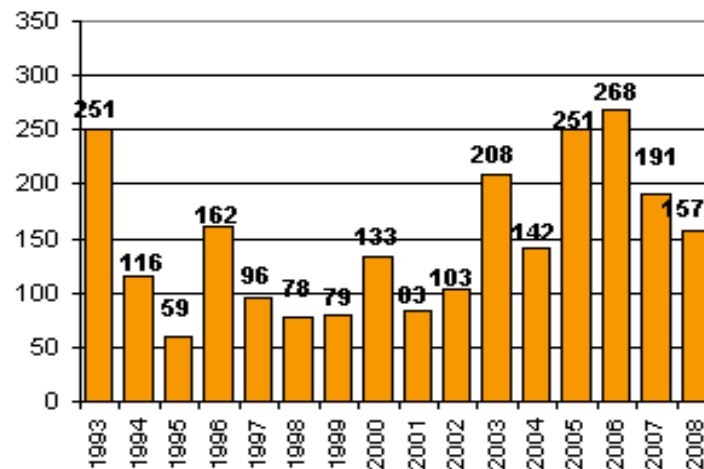

Mezinárodní ochrana

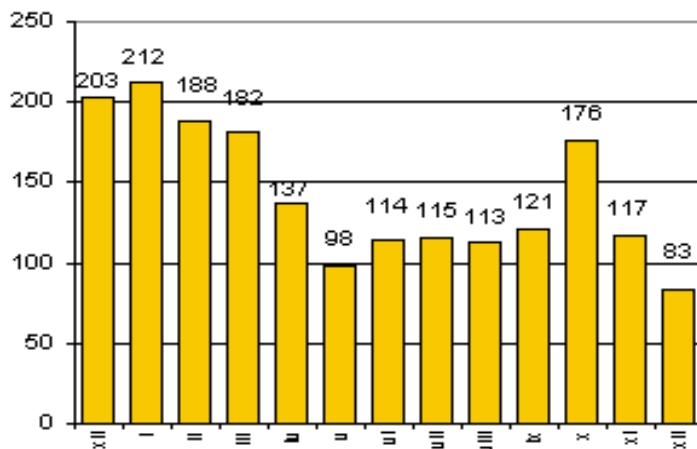
**Žadatelé o mezin. ochranu v ČR
1993 - 2008 (31.12.)**

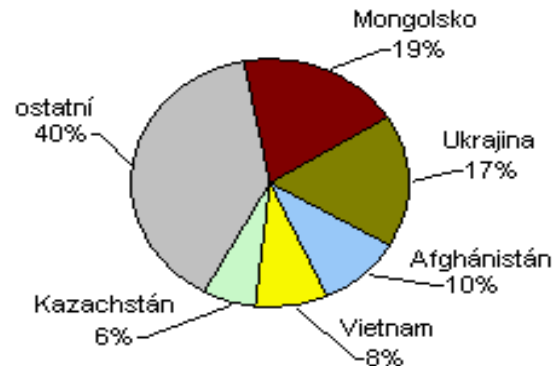
**Počet udělených azylů
1993-2008 (31.12.)**

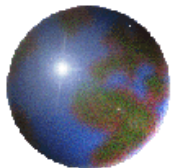

**Měsíční počty žadatelů o mezin ochranu
31.12.2007-31.12.2008**

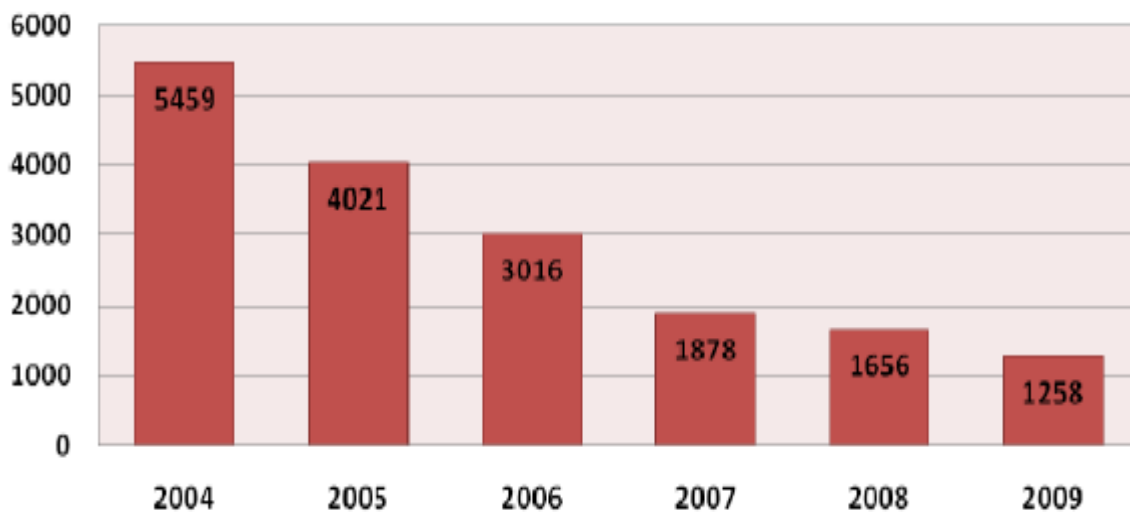

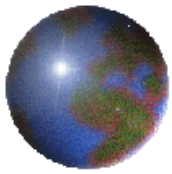
**Nejčastější státní občanství
žadatelů - prosinec 2008**

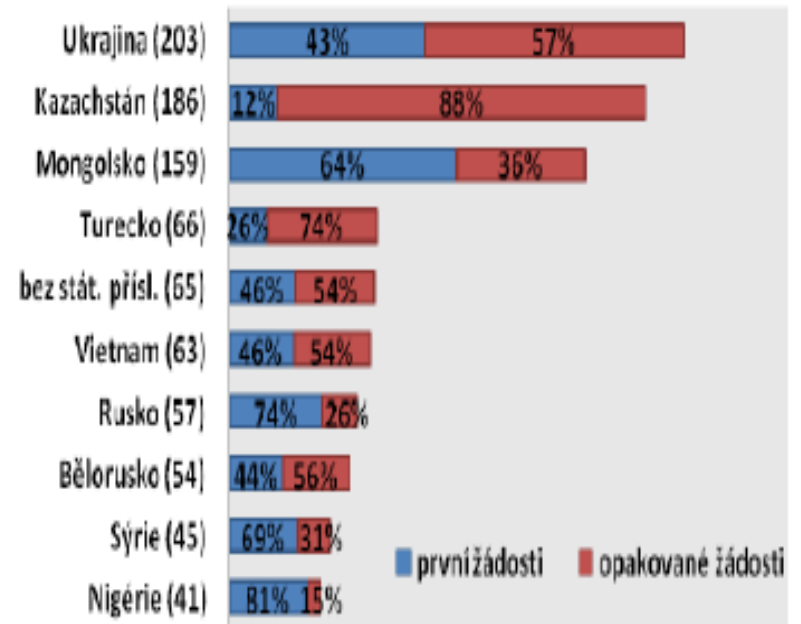
Počty žádostí o MO v jednotlivých letech

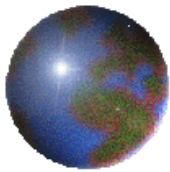

- Hlavní trendy v roce 2009:
- Klesající počet žádostí o MO, od 2004 o 24%
- Opakované podávání žádost (cca 50%)i – od 2008 možnost podat novou žádost bez čekací lhůty 2 let od zamítavého rozhodnutí
- Nejčastější důvod žádosti – legalizace pobytu

TOP 10 státních příslušností žadajících o MO v roce 2009

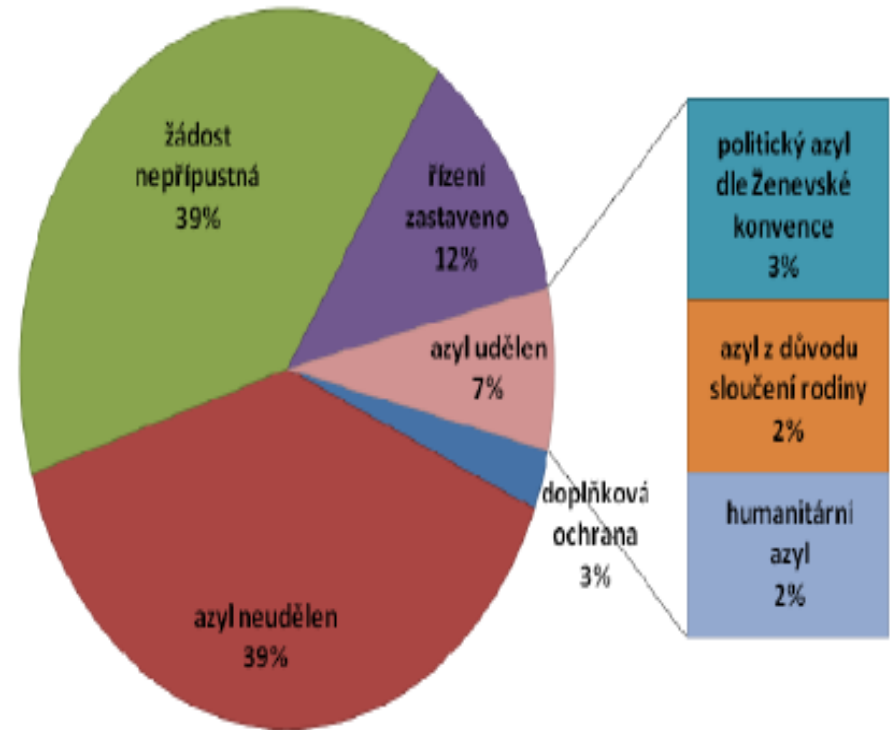
Azyl udělen v 75 případech

- 21 občané Myanmaru – přesídlení do ČR
- 9 občanů Ukrajiny (humanitární důvody)
- 8 občanů Vietnamu (azyl z důvodů sloučení rodiny, či humanitární)
- 7 občanů Afghánistánu

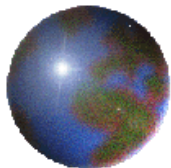
Doplňková ochrana

- 28 případů
  - Rusko (7), Irák (7), Kuba (5)
- Prodloužení doplňkové ochrany
- 139 případů

Rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany v roce 2009

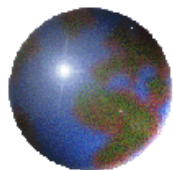
Nelegální migrace v ČR

- Vstup do schengenského prostoru 21.12.2007
- Nelegální překročení vnější schengenské hranice (letišť)
- Nelegální pobyt

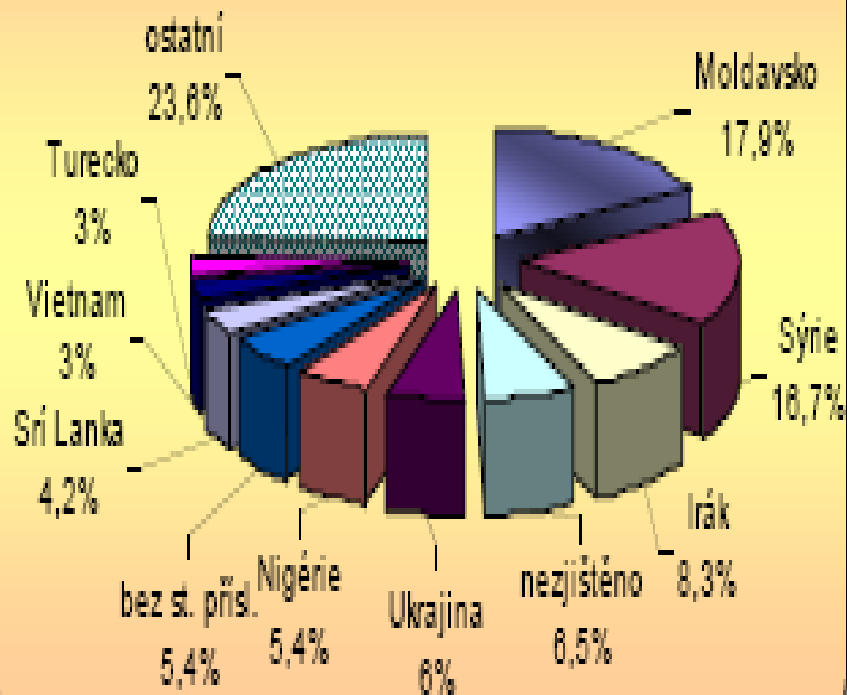
Nelegální migrace v ČR od roku 1999

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nelegální migrace (celkem zjištěno osob)	44 295	55 075	42 143	34 314	34 556	27 391	15 489	11 488	8 096	3 829
nelegální migrace přes vnější schengenské hranice	32 325	32 720	23 834	14 741	13 208	10 695	5 689	4 371	3 384	168
nelegální pobyt	*11 970	22 355	18 309	19 573	21 350	16 696	9 800	7 117	4 712	3 661

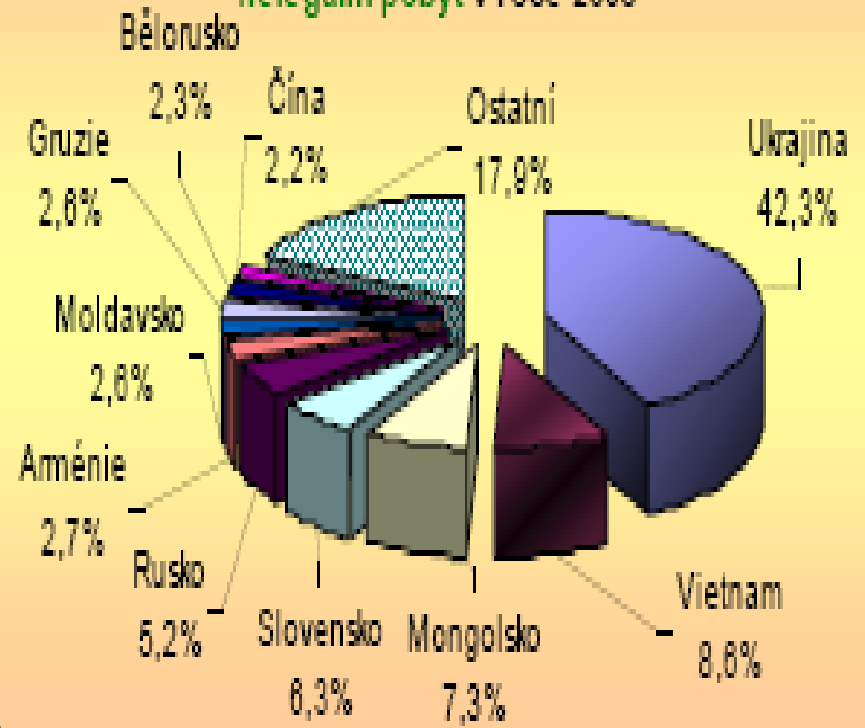
Vysvětlivka: * - období červen-prosinec

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici ČR v roce 2008

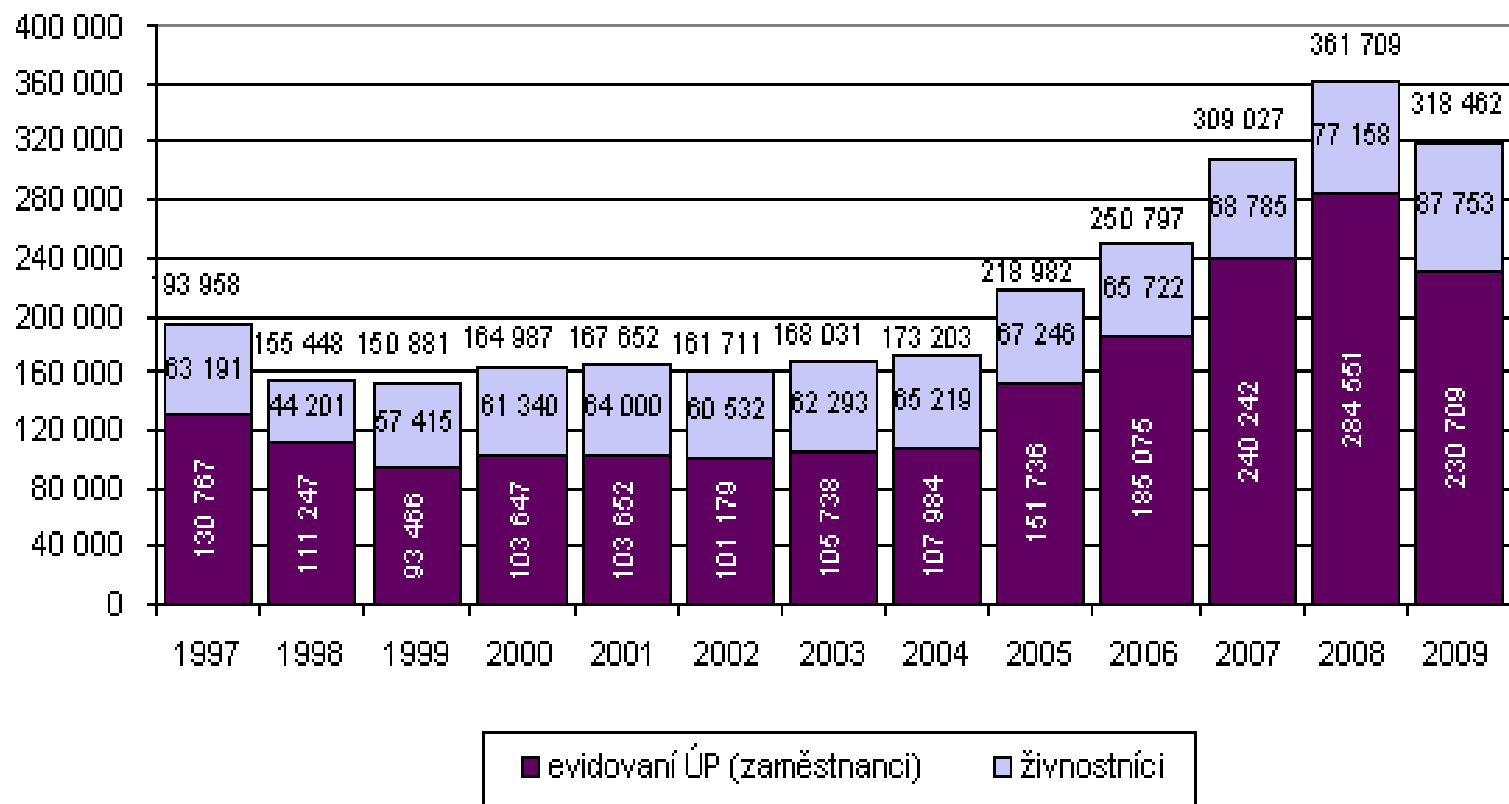
Nelegální migrace na území ČR nelegální pobyt v roce 2008

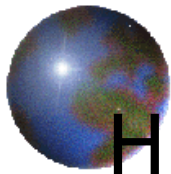

Ekonomická krize a pracovní migrace

**Celková zaměstnanost cizinců podle postavení v zaměstnání
1997-2009 (31.12.)**

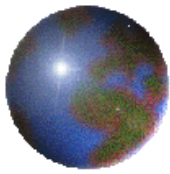

Hlavní problémy

Restriktivní politika

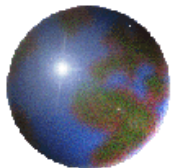
- Stop stav vydávání pracovních povolení, limitované prodlužování pracovních povolení
- Klienský systém (zprostředkovatelé)
- Vykořisťování migrantů (novodobé otrokářství)
- Migranti v pasti
  - Zadluženost v zemi původu a v CR
  - Ilegální a semilegální pozice
- České ambasády a konzulární oddělení

- ⊕ Budoucnost
- ⊕ Chybí celková formulace koncepce přistěhovalectví, pouze dílčí iniciativy
- ⊕ NNO s:
  - ⊕ pomoc znevýhodněným a ochrana LP
  - ⊕ Úskalí kulturní diverzity a integrace moc netematizují
- ⊕ Kontext stárnutí populace, krize důchodového zabezpečení, ekon.neoliberálové – propagování volného trhu
- ⊕ Restriktivní opatření při řešení dopadů ekonomické krize – nárůst cizinců v nelegálním postavení
- ⊕ Zdravotní pojištění – MZ odmítá zařadit do systému VZP cizince s DP za účelem podnikání a rodinné příslušníky cizinců zaměstnaných
- ⊕ Vízový režim – netransparentnost (Ukrajina, Vietnam, Mongolsko)
  - ⊕ Nárůst účelů účast v právnické osobě (družstva, s.r.o.)

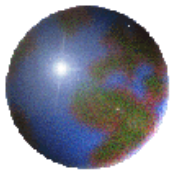
Vize

- ⊕ Strategie popření – přistěhovalectví coby falešný problém
  - ⊕ Okrajový jev – řeší to za nás Brusel
- ⊕ Strategie zadržování – přistěhovalectví coby hrozba
  - ⊕ Státem regulovaný a kontrolovaný systém dočasné pracovní migrace
- ⊕ Strategie přijetí – přistěhovalectví coby šance
  - ⊕ Koho? Kolik? Jak?

Hlavní zdroje

- Výroční zpráva o situaci v oblasti mezinárodní ochrany na území ČR za 2009
- Zpráva o situaci v oblasti migrace na území ČR v roce 2008
- <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx>
- Zpráva o realizaci KIC 2009
- <http://www.cizinci.cz/clanek.php?id=35&lg=1>

Český statistický úřad www.czso.cz

Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky www.mvcr.cz

Správa uprchlických zařízení www.suz.cz

Inspektorát cizinecké policie

Integrovaný portál MPSV www.praceprocizince.cz

www.migraceonline.cz

www.domavcr.cz

www.cizinci.cz

www.portal.mpsv.cz

www.migration4media.org

Český rozhlas, Zaostřeno na cizince

http://www.rozhlas.cz/radionaprani/archiv/?p_po=1977

Analýza procesu agenturního zaměstnávání Vietnamců a

Vietnamek <http://www.strada.cz/cz/novinky/all/100.html>

Barša, Baršová: Přistěhovalectví a liberální stát

http://www.kap.zcu.cz/opory/studijni_texty/pristehovalectvi.pdf

Martin Ryšavý, Země snů [http://www.ceskatelevize.cz/program/10213388119-](http://www.ceskatelevize.cz/program/10213388119-23.05.2009-11:00-2-zeme-snu.html?online=1)

[23.05.2009-11:00-2-zeme-snu.html?online=1](http://www.ceskatelevize.cz/program/10213388119-23.05.2009-11:00-2-zeme-snu.html?online=1)